

prezente teatrale romanești peste hotare

Păpușarii constănțeni la Zagreb și Varna

Un colectiv de păpușari care a reprezentat cu cinstă, în nenumărate împrejurări, arta românească, fiind laureat al tuturor edițiilor Festivalului național „Cântarea României” și al altor confruntări artistice din țară precum și al mai multor festivaluri internaționale (Nancy, Florența, Moscova, Belgrad, Pecs, Istanbul, Zagreb), Teatrul de păpuși din Constanța, s-a făcut din nou remarcat, recent, peste hotare.

Mai întâi, la cea de-a XVII-a ediție a Festivalului internațional PIF de la Zagreb, în R.S.F. Iugoslavia. Colectivul constănțean este bine cunoscut la acest festival încă de la inaugurare; la diferite ediții i s-au decernat: Premiul I pentru **Șoricul și păpușa** realizat de Ștefan Lenkisch, Marele premiu pentru spectacolul **Metamorfoze** după Ovidiu, realizat de Cristian Pepino, șapte premii pentru spectacolul **Copilul din stele** (printre care Premiul pentru cel mai valoros mesaj umanist). Astfel se explică interesul cu care a fost întâmpinat și acum. Nu-mi dau seama în ce măsură Festivalul de la Zagreb polarizează în competiție valori dintre cele mai reprezentative ale acestei arte. Am întâlnit aici trupe foarte bune, deosebi din țările socialiste, alături de colective tinere, ambițioase, din Spania, Canada sau Japonia, dar și destule formații tributare manierismului sau improvizăției. Important este însă faptul că la acest festival participă nu numai trupe din toate colțurile lumii, ci și spectatori de pretutindeni, existând un juriu internațional de specialitate și unul alcătuit din copii din 50 de țări. Teatrul din Constanța a participat de această dată

Aneta Forna-Christu, alături de păpușa Roxi

în afara concursului, cu unul dintre spectacolele sale remarcate și în țară, **Inimă rece** — dramatizare de Victoria Gavrillescu după Wilhelm Hauff, în regia lui Cristian Pepino și scenografia lui Mircea Nicolau. Primit cu vii aplauze, spectacolul a suscitat aprecieri deosebite; am reținut, din cotidianul „Vecernij list”, sub titlul „O lecție de teatru”, referiri elogioase atât la arta actorilor, cât și la scenografie și regie.

Tot în această toamnă, la începutul lunii octombrie, colectivul constănțean a fost oaspetele unui alt festival internațional, „Delfinul de aur”, la Varna, în R. P. Bulgară. Această manifestare își propune ca, bienal, să invite din țară și de peste hotare spectacole de păpuși cu piese din dramaturgia bulgară, stimulând astfel creația originală; atrase de posibilitatea unei largi difuziuni a textelor (la ediția din acest an au venit trupe din Columbia și din Japonia), personalități literare cu nume dintre cele mai răsunătoare se arată preocupate de creația de gen. De bună seamă că prioritatea valorică revine gazdelor, care și acordă, de altfel, o importanță majoră teatrului de păpuși, formind cadre în învățământul superior artistic și susținând un mare număr de teatre bine utilitate. Aceasta a și orientat hotărârea ca premiile să fie acordate separat, de către un juriu național — trupelor bulgare, și de către altul, internațional — participanților din alte țări. Aflat pentru prima oară la acest festival, teatrul constănțean a prezentat o montare fără pretenții deosebite, cu o piesă în premieră pe țară destinată celor mici, **Roxi și bătrînul leu** de Ivan Ostrikov (versiunea românească, Irina Pernevan; regia, Cristian Pepino; scenografia, Eugenia Tărălescu-Jianu), realizată în manieră clasică, folosindu-se obișnuitul paravan. Disponind de o bună echipă de interpreți — Aneta Forna-Christu, Ioana Ionescu-Jora; Vasile Hariton, Justin Defta și Traian Popescu — spectacolul a reușit să cîștige o largă au-

(Continuare la p. 91)

Romeo PROFIT

sante, imbogălite prin amănuntul caracteristic. Și, totuși, parcă acestui jurnal memorialistic îi lipsește ceva ca să fie pe de-a-ntregul literatură, și anume „drama”. Brăila lui Mihai Berechet e altceva decit Brăila lui Panait Istrati, care a pornit către Europa exact în anii

cind se năștea și autorul „caietelor”; dacã la Panait Istrati biografia este de natura dramei, la Mihai Berechet ea pare un vodevil. Dar unul de cea mai bună calitate.

Mariana BRĂESCU

VIORICA DINESCU

Teatrul de umbre turc

Studiul Vioricai Dinescu încearcă o familiarizare a cititorului român cu specificul teatrului de umbre turc, domeniu puțin cunoscut publicului nostru.

Materialul, foarte bogat, este structurat în cinci capitole construite pe baza unor comparații și interferențe între teatrul turc și teatrul altor culturi, avându-se în vedere și răspîndirea acestui gen de spectacol de umbre pe alte meridiane ale lumii. Privită astfel, cartea pare că se scrie singură. Acest fapt se datorează structurii circulare a conținutului: se pleacă de la esența acestei mobilități de teatru (tehnica spectacolului, personaje, tipuri etnice, trăsături dominante), se face un scurt istoric, se trece la o descriere detaliată a evoluției jocului (începînd cu secolul al XVI-lea și pînă în secolul XX), ajungîndu-se în final la o interferență între dramaturgia turcã și cea de păpuși românească sau chiar între teatrul de umbre turc și cel cult românesc. Viorica Dinescu reușește, astfel, să convingă cititorul român, nefamiliarizat cu respectivul domeniu, de complexitatea teatrului de umbre, de importanța și influența lui în dramaturgia universală. Asimilarea unor mituri și simboluri reprezintă o mărturie a con-

tactului dintre cultura turcã și cultura unor civilizații străvechi. Se remarcă faptul că teatrul de acest tip își are originile tematice în realitatea socială a timpului, constituînd o amplă frescă a vieții din diferite perioade istorice. Specificul dramaturgic derivă nu numai din realizarea scenică proprie teatrului de umbre, determinată și de anumite constrîngerii culturale specifice, ci și din dialogul complicat care relevă o anumită semiotică a jocurilor de cuvinte. Sursele comicului sint, deci, numeroase: comicul oferit de polisemantismul cuvintelor, de echivocul verbal, de folosirea unor nume proprii sau de confuzia de sens între cuvinte. Unele dintre aceste surse apar și în teatrul nostru cult (la Caragiale sau în opera lui Anton Pann).

Autoarea acordă importanță confluenței dintre teatrul de păpuși românesc și cel de umbre turc, precizînd că acest fenomen a fost remarcat la început de Lazăr Șăineanu iar mai tîrziu de Tudor Vianu.

Cartea de față vine să completeze ceea ce s-a scris pînă acum în acest domeniu, aducînd o viziune clară, nouă, asupra subiectului.

Bibliografia prezentată reflectă preocupări vechi ale unor critici de seamă privind sursele, dezvoltarea și importanța acestui tip de spectacol. Credem că lucrarea aduce o serie de informații bogate, interesante și o recomandăm tuturor iubitorilor de cultură ca pe o carte de referință (în cazul în care se mai găsește în librării ? !).

Elvira MEDAR

(Continuare de la p. 65)

diență, însumînd, în mai puțin de doi ani, aproape 200 de reprezentații. Fără să-l considerăm drept reprezentativ pentru stilul instituției constănțene, am avut bucuria de a vedea încă o dată, într-o confruntare internațională, cum actorii izbutesc, prin temperament și măiestrie, să anime o sală de specialiști,

stîrnind replete aplauze la scenă deschisă. Succesul a și fost răsplătit, dealtfel, cu cea mai înaltă distincție acordată colectivelor-oaspeți Premiul I și Medalia de aur pentru cea mai bună interpretare actriței Aneta Forna-Christu, un talent remarcat și în alte festivaluri internaționale.